

APRENENTATGE VIVENCIAL EN LA FORMACIÓ DE BOMBERS SOBRE L'ABORDATGE PSICOLÒGIC EN TEMPTATIVES DE SUÏCIDI

Mònica Torrellas, Jordi Niñerola i Anna Figueras

Institut de Seguretat Pública de Catalunya

I Congrés Nacional d'Avenços en la Intervenció Psicològica en Crisi i Emergències, Barcelona, del 30 de maig a l'1 de juny de 2024

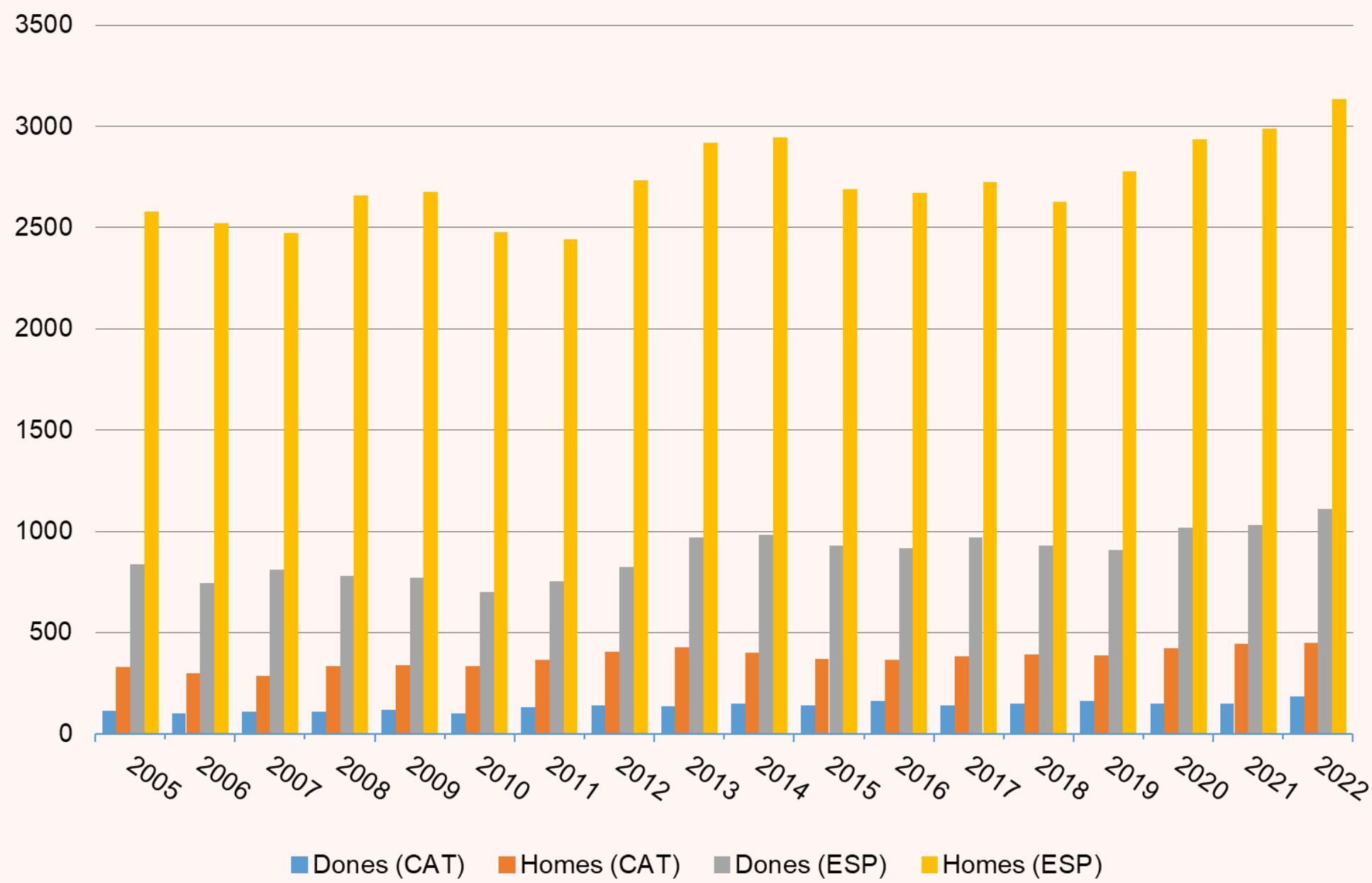
OBJECTIU

En aquest treball es presenta una iniciativa de formació en intervencions en crisi, destinada a bombers i bombers de l'escala bàsica i a comandaments, concretament en situacions en què són requerits per una temptativa de suïcidi. La base de la formació és l'aprenentatge vivencial: una eina d'entrenament per abordar un dels serveis que genera més tensió al personal d'intervenció.

L'Escola de Bombers, Protecció Civil i Agents Rurals (EBPCAR) de l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya (ISPC) imparteix aquesta formació des de 2020 per tal de proporcionar coneixements i eines d'abordatge davant d'una intervenció de temptativa de suïcidi.

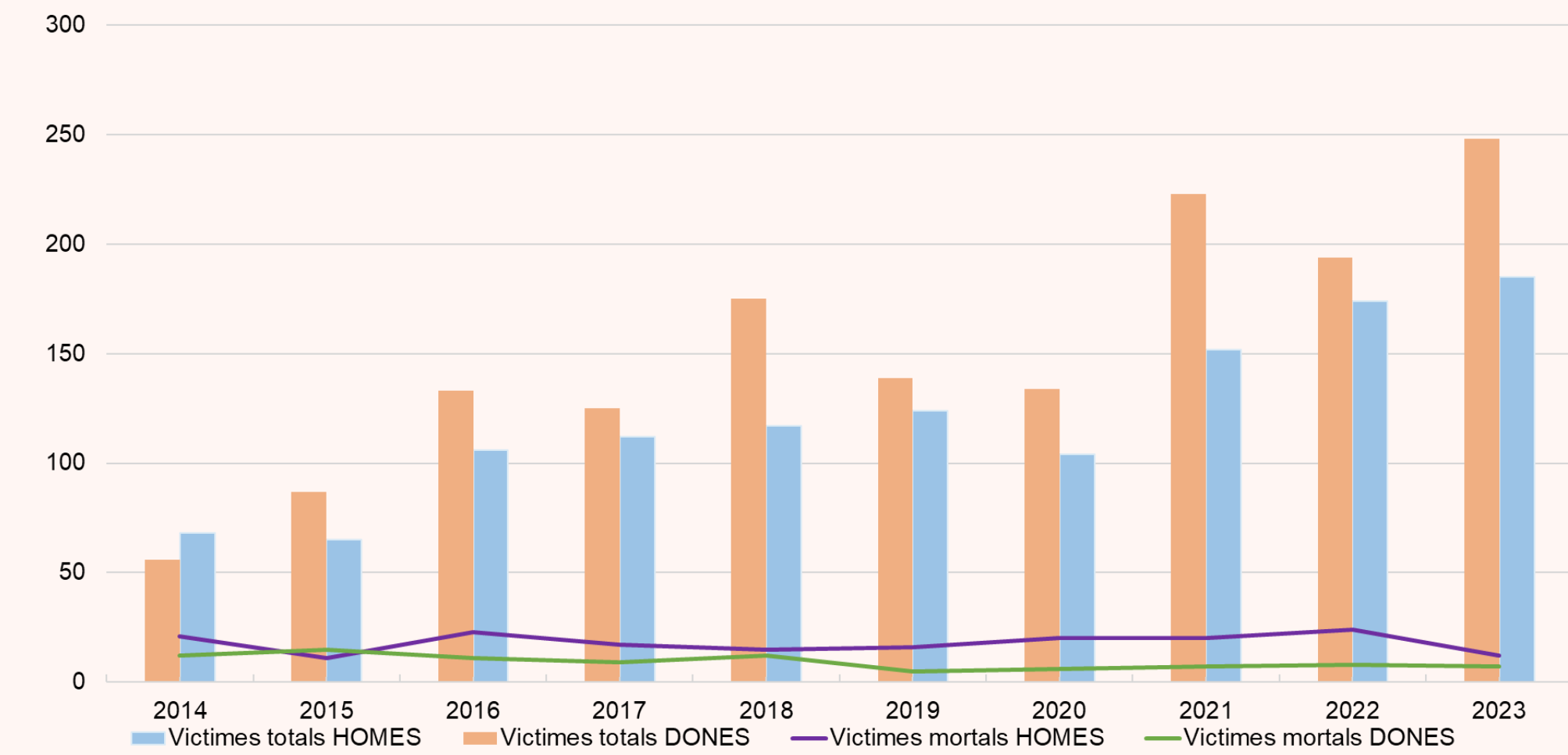
DADES D'INTERVENCIONS

Gràfic 1. Nombre de defuncions assignades al suïcidi a Catalunya i Espanya (2005-2022)

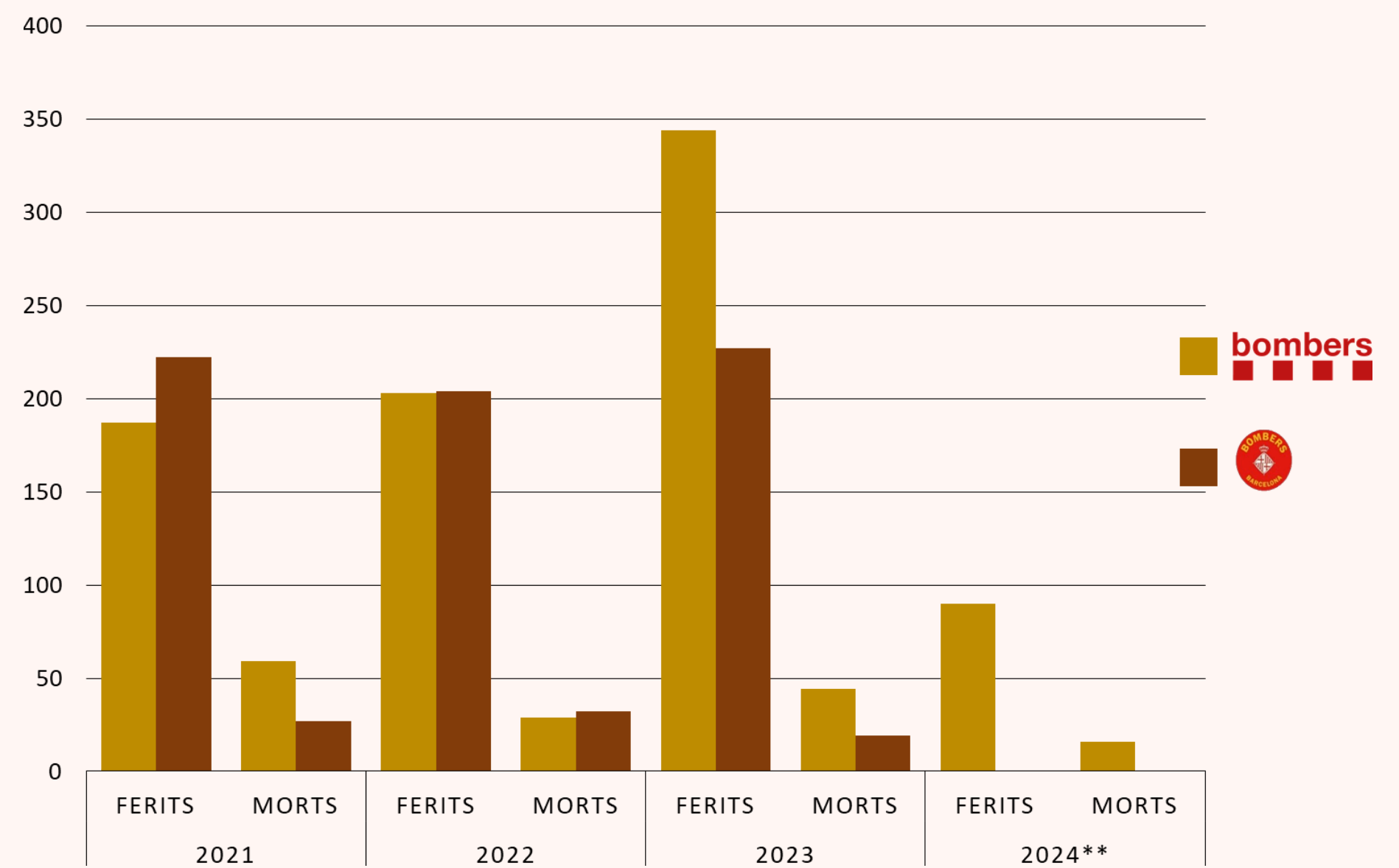
Font: INE i IDESCAT

Gràfic 3. Víctimes totals i mortals en serveis relacionats amb intervencions en temptatives de suïcidi de Bombers de Barcelona

Font: Servei de Protecció Civil, Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament de l'Ajuntament de Barcelona

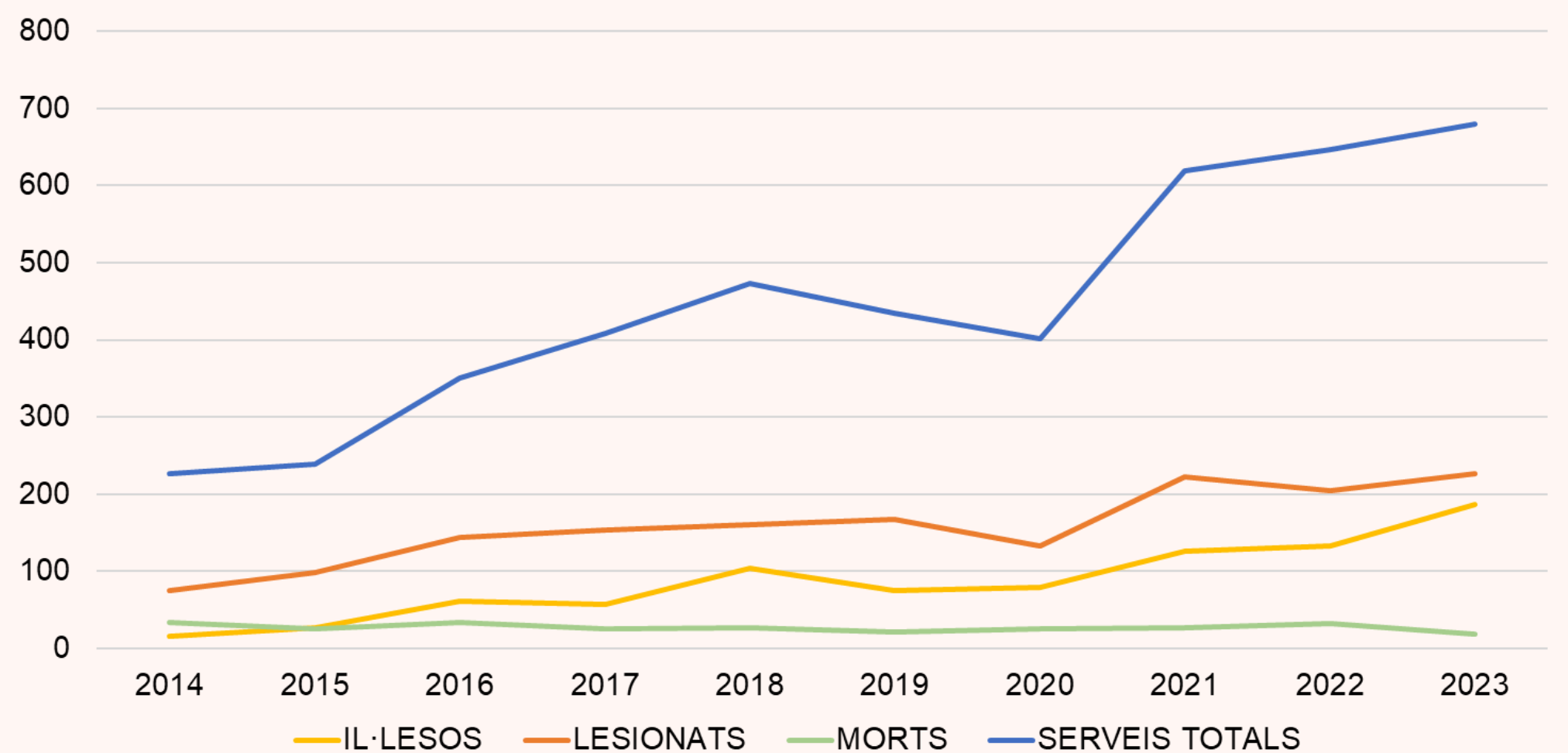
Gràfic 2. Tipus de víctima en intervencions relacionades amb temptatives de suïcidi dels Bombers de la Generalitat de Catalunya i de Bombers de Barcelona

** Dades en data de 31 de març de 2024.

Font: Direcció General de Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament de la Generalitat i Servei de Protecció Civil, Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament de l'Ajuntament de Barcelona

Gràfic 4. Tipus de víctima en serveis relacionats amb intervencions en temptatives de suïcidi dels Bombers de Barcelona

Font: Servei de Protecció Civil, Prevenció, Extinció d'Incendis i Salvament de l'Ajuntament de Barcelona

METODOLOGIA

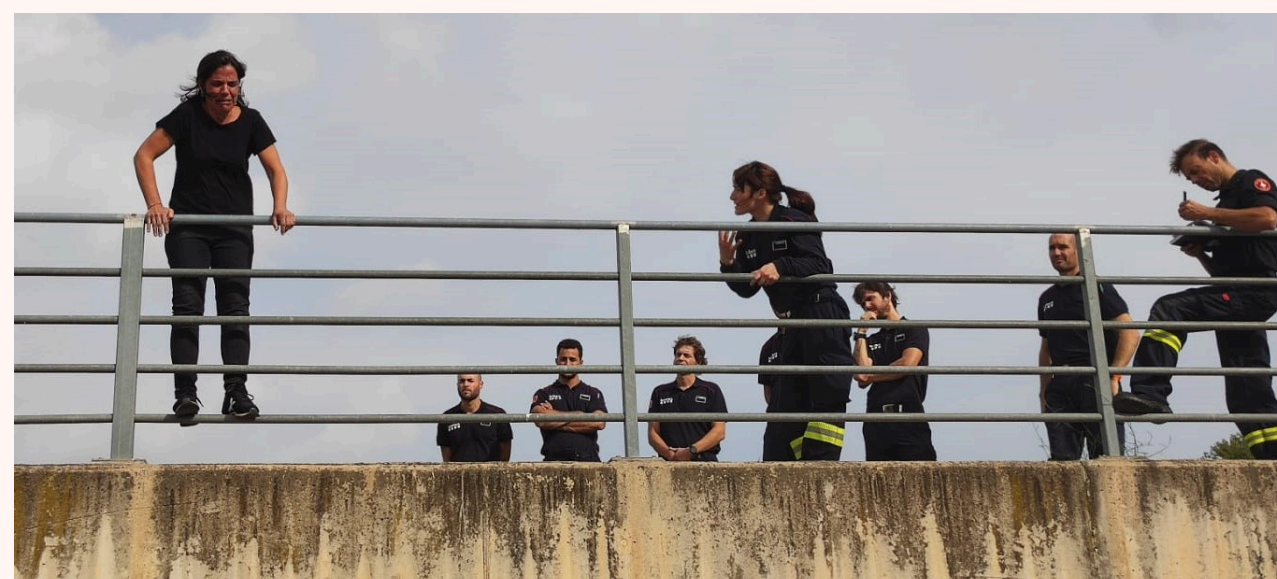
La formació té una durada de 15 hores. S'inicia amb l'aprenentatge invertit per arribar, en una segona fase de la formació, a un aprenentatge vivencial.

En l'aprenentatge vivencial, es fan pràctiques en espais exteriors i amb la col·laboració d'actors que faciliten que l'alumnat es trobi immers en la situació plantejada i s'enforteixin els seus aprenentatges. Aquesta metodologia, a més de la instrucció en eines d'intervenció, implica per a l'alumnat:

- la posada en pràctica d'estratègies i recursos d'afrontament
- la regulació emocional davant d'una situació de tensió

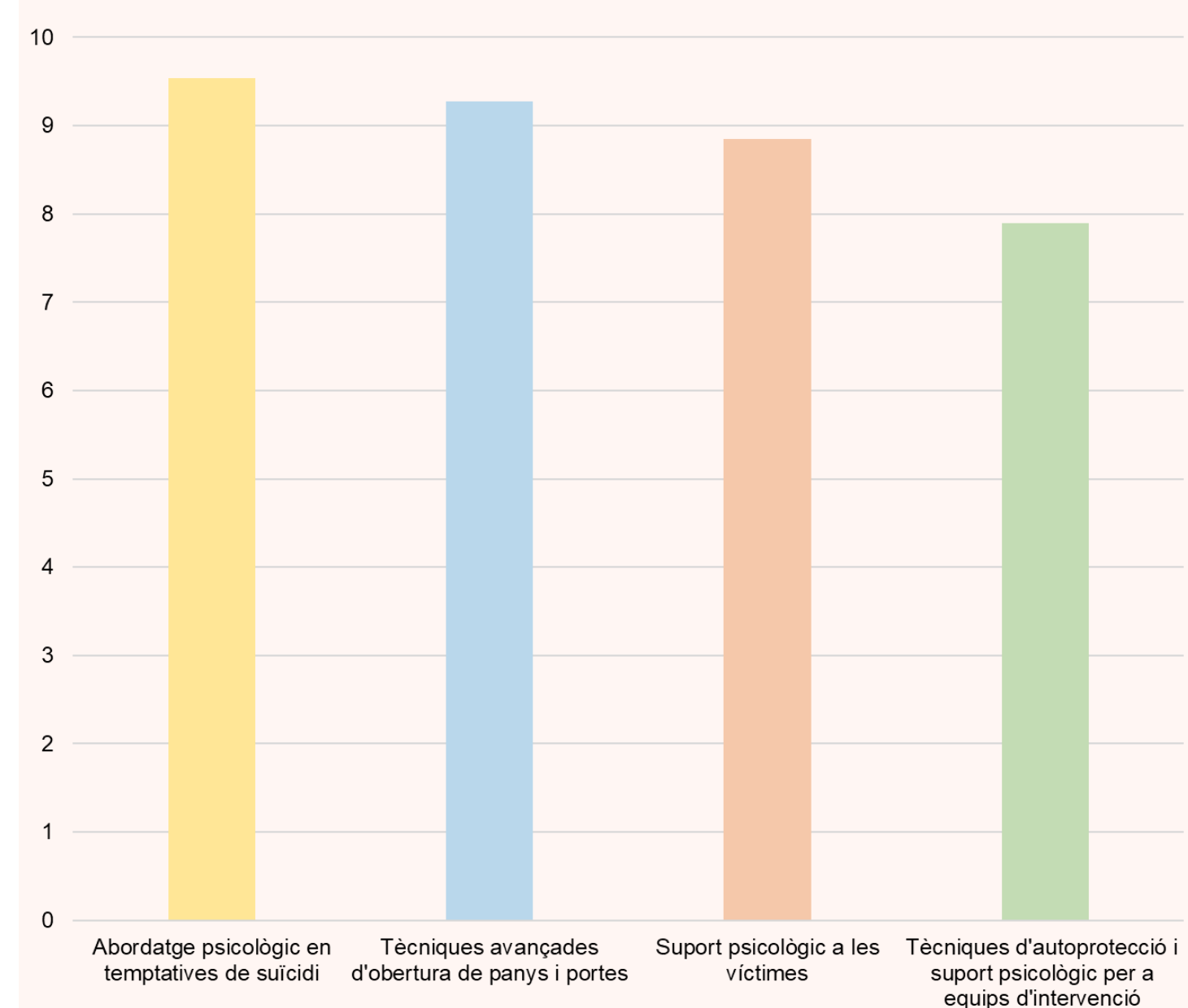
Fases de l'aprenentatge vivencial

- **Brifing inicial:** explicació de l'escenari d'intervenció, amb la col·laboració dels actors, a l'alumnat que tindrà el rol d'observador.
- **Joc de rol:** es simula una situació on els alumnes, que intervenen en binomi, apliquen les pautes i els recursos d'abordatge psicològic en una intervenció dels equips d'emergència.
- **Debriefing:** posteriorment a la simulació hi ha una autovaloració dels alumnes que han fet la intervenció i un retorn dels formadors, actors i la resta d'alumnes en qualitat d'observadors.

VALORACIÓ DE LA FORMACIÓ

Gràfic 5. Valoració dels cursos de formació continuada per a bombers (2023)

Font: Escola de Bombers, Protecció Civil i Agents Rurals, Institut de Seguretat Pública de Catalunya

CONCLUSIONS

La implementació d'aquesta tipologia i metodologia formativa representa un avanç innovador en la formació de bombers, ja que millora la seva preparació i habilitats per afrontar aquests serveis. Malgrat això, es recomana per al futur, a mitjà i llarg termini, fer una anàlisi de la transferència del coneixement.